

Szczegółowe kwalifikacje wymagane od nauczycieli.

Dz.U.2017.1575 z dnia 2017.08.24

Status: Akt obowiązujący

Wersja od: 26 marca 2019 r. do: 31 sierpnia 2019 r.

Wejście w życie:

1 września 2017 r.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ ¹

z dnia 1 sierpnia 2017 r.

w sprawie szczegółowych *kwalifikacji wymaganych od nauczycieli*

(Dz. U. z 2017 r. poz. 1575; zm.: Dz. U. z 2019 r. poz. 465.)

Na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2017 r. poz. 1189) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) szczegółowe *kwalifikacje wymagane od nauczycieli*, w szczególności poziom wykształcenia i jego zakres w odniesieniu do poszczególnych typów szkół i rodzajów placówek;
- 2) warunki uzyskiwania kwalifikacji do nauczania języków obcych;
- 3) wykaz egzaminów, poprzez które uzyskuje się kwalifikacje do nauczania języków obcych;
- 4) szkoły i wypadki, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) nauczycielu - należy przez to rozumieć nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych, wymienionych w art. 1 ust. 1 pkt 1, 2 i 4 oraz ust. 2 pkt 1a i 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela;
- 2) przygotowaniu pedagogicznym - należy przez to rozumieć nabycie wiedzy i umiejętności z zakresu psychologii, pedagogiki i dydaktyki szczegółowej, nauczanych w wymiarze nie mniejszym niż 270 godzin w powiązaniu z kierunkiem (specjalnością) kształcenia oraz pozytywnie ocenioną praktyką pedagogiczną - w wymiarze nie mniejszym niż 150 godzin; w przypadku nauczycieli praktycznej nauki zawodu niezbędny wymiar zajęć z zakresu przygotowania pedagogicznego wynosi nie mniej niż 150 godzin; o posiadaniu przygotowania pedagogicznego świadczy dyplom ukończenia studiów lub inny dokument wydany przez uczelnię, dyplom ukończenia zakładu kształcenia nauczycieli lub świadectwo ukończenia kursu kwalifikacyjnego;

- 3) przedszkolu - należy przez to rozumieć także oddział przedszkolny w szkole podstawowej oraz inną formę wychowania przedszkolnego, działające na podstawie ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59 i 949);
- 4) gimnazjum - należy przez to rozumieć dotychczasowe gimnazjum działające na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2016 r. poz. 1943, z późn. zm.), a także klasy gimnazjum prowadzone w szkole działającej na podstawie ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, powstałej w wyniku przekształcenia gimnazjum albo do której zostało włączone gimnazjum;
- 5) branżowej szkole I stopnia - należy przez to rozumieć także klasy dotychczasowej zasadniczej szkoły zawodowej prowadzone w branżowej szkole I stopnia;
- 6) liceum ogólnokształcącym - należy przez to rozumieć:
- a) czteroletnie liceum ogólnokształcące działające na podstawie ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe,
  - b) dotychczasowe trzyletnie liceum ogólnokształcące działające na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
  - c) klasy dotychczasowego trzyletniego liceum ogólnokształcącego prowadzone w czteroletnim liceum ogólnokształcącym;
- 7) technikum - należy przez to rozumieć:
- a) pięcioletnie technikum działające na podstawie ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe,
  - b) dotychczasowe czteroletnie technikum działające na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
  - c) klasy dotychczasowego czteroletniego technikum prowadzone w pięcioletnim technikum;
- 8) szkołach ponadpodstawowych - należy przez to rozumieć szkoły, o których mowa w pkt 5-7, a także branżową szkołę II stopnia, szkołę specjalną przysposabiającą do pracy i szkołę policealną;
- 9) szkołach podstawowych za granicą, gimnazjach za granicą i liceach ogólnokształcących za granicą - należy przez to rozumieć szkoły, o których mowa w art. 8 ust. 5 pkt 2 lit. c tiret drugie ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, a także szkolne punkty konsultacyjne, o których mowa w art. 8 ust. 5 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, prowadzące kształcenie zgodnie z ramami programowymi kształcenia uzupełniającego i planami nauczania dla szkolnych punktów konsultacyjnych;
- 10) ² kierunku, którego efekty kształcenia uczenia się, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 9c ustawy ustawie z dnia 27~~22~~ lipca~~grudnia~~ 2005~~2015~~ r. - Prawo o szkolnictwie Zintegrowanym Systemie wyższym Kwalifikacji (Dz. U. z ~~2016~~2018 r. poz. ~~1842~~, z 2153 ~~późn. i zm.~~2245), w zakresie wiedzy i umiejętności obejmują treści nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, wskazane w podstawie programowej dla tego przedmiotu na odpowiednim etapie edukacyjnym - należy przez to rozumieć także:
- a) kierunek, którego ~~zakres określony w~~ efekty standardach nauczania kształcenia, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. ~~4a ust. 2 pkt 3~~9c ustawy z

dnia ~~12~~²⁷ ~~września~~^{lipca} ~~1990~~²⁰⁰⁵ r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2017 r. poz. 3852183, z późn. zm.), dla tego kierunku studiów w grupie zakresie treści podstawowych wiedzy i kierunkowych umiejętności ~~obejmuje~~^{obejmują} treści nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, wskazane w podstawie programowej dla tego przedmiotu na odpowiednim etapie edukacyjnym; lub b) kierunek, którego zakres określony w standardach kształcenia nauczania, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 94a ust. 2 pkt 23 ustawy z dnia ~~27~~¹² ~~lipca~~^{września} ~~2005~~¹⁹⁹⁰ r. - ~~Prawo o szkolnictwie wyższym, w brzmieniu obowiązującym (Dz. przed U. dniem poz. 1385, październikaz 2011 późn. rzm.)~~, dla tego kierunku studiów w grupie treści podstawowych i kierunkowych obejmuje treści nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, wskazane w podstawie programowej dla tego przedmiotu na odpowiednim etapie edukacyjnym; ~~lub~~ c) kierunek, którego zakres określony w standardach kształcenia, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 9 pkt 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym, w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 października 2011 r., dla tego kierunku studiów w grupie treści podstawowych i kierunkowych obejmuje treści nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, wskazane w podstawie programowej dla tego przedmiotu na odpowiednim etapie edukacyjnym;

- 11) zakładzie kształcenia nauczycieli - należy przez to rozumieć kolegium nauczycielskie, nauczycielskie kolegium języków obcych, studium nauczycielskie, studium wychowania przedszkolnego, studium nauczania początkowego lub pedagogiczne studium techniczne;
- 12) kursie kwalifikacyjnym - należy przez to rozumieć kurs kwalifikacyjny z zakresu określonego przedmiotu, prowadzonych zajęć lub przygotowania pedagogicznego, organizowany zgodnie z przepisami w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli, którego ukończenie umożliwia nauczycielowi posiadającemu poziom wykształcenia wymagany od nauczycieli danego typu szkoły lub placówki uzyskanie kwalifikacji do nauczania przedmiotu, prowadzenia zajęć lub przygotowania pedagogicznego;
- 13) ukończeniu studiów pierwszego stopnia, studiów drugiego stopnia, jednolitych studiów magisterskich, studiów podyplomowych, zakładu kształcenia nauczycieli lub kursu kwalifikacyjnego, w zakresie nadającym kwalifikacje do pracy z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnością intelektualną - należy przez to rozumieć także ukończenie studiów pierwszego stopnia, studiów drugiego stopnia, jednolitych studiów magisterskich, studiów podyplomowych lub kursu kwalifikacyjnego, w zakresie oligofrenopedagogiki, lub ukończenie zakładu kształcenia nauczycieli w specjalności oligofrenopedagogika.

§ 3.

1. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w placówkach doskonalenia nauczycieli, poradniach psychologiczno-pedagogicznych, w tym poradniach specjalistycznych, bibliotekach pedagogicznych, kolegiach pracowników służb społecznych, szkołach policealnych, liceach ogólnokształcących, technikach, branżowych szkołach II stopnia, branżowych szkołach I stopnia, gimnazjach, placówkach oświatowo-wychowawczych oraz placówkach zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania, z zastrzeżeniem § 12-24, posiada

osoba, która ukończyła:

- 1) studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem lub prowadzonymi zajęciami, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- 2) ³ studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, na kierunku, którego efekty kształcenia uczenia się, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 9c ustawy ustawie z dnia 2722 lipca grudnia 20052015 r. -o Prawo o Zintegrowanym szkolnictwie Systemie wyższym Kwalifikacji, w zakresie wiedzy i umiejętności obejmują treści nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, wskazane w podstawie programowej dla tego przedmiotu na odpowiednim etapie edukacyjnym, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub,
- 3) studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, na kierunku (specjalności) innym niż wymieniony w pkt 1 i 2, i studia podyplomowe w zakresie nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

2. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela teoretycznych przedmiotów zawodowych w szkołach, o których mowa w ust. 1, posiada również osoba, która ukończyła:

- 1) studia pierwszego stopnia na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- 2) ⁴ studia pierwszego stopnia na kierunku, którego efekty kształcenia uczenia się, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 9c ustawy ustawie z dnia 2722 lipca grudnia 20052015 r. -Prawo o szkolnictwie Zintegrowanym wyższym Systemie Kwalifikacji, w zakresie wiedzy i umiejętności obejmują treści nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, wskazane w podstawie programowej dla tego przedmiotu na odpowiednim etapie edukacyjnym, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

3. Kwalifikacje do nauczania przedmiotów uzupełniających w szkołach, o których mowa w § 2 pkt 4, 6 lit. b i c oraz pkt 7 lit. b i c, posiada osoba, która ma kwalifikacje określone odpowiednio w ust. 1.

4. Kwalifikacje do nauczania przyrody jako przedmiotu uzupełniającego w szkołach, o których mowa w § 2 pkt 6 lit. b i c oraz pkt 7 lit. b i c, posiada również osoba, która ma kwalifikacje do nauczania biologii, geografii, fizyki lub chemii, określone w ust. 1. Zajęcia z tego przedmiotu uzupełniającego mogą być również prowadzone przez zespół dwóch lub więcej osób posiadających kwalifikacje do nauczania biologii, fizyki, geografii lub chemii.

5. Kwalifikacje do nauczania historii i społeczeństwa jako przedmiotu uzupełniającego w szkołach, o których mowa w § 2 pkt 6 lit. b i c oraz pkt 7 lit. b i c, posiada również osoba, która ma kwalifikacje do nauczania historii określone w ust. 1. Zajęcia z tego przedmiotu uzupełniającego mogą być również prowadzone przez zespół dwóch lub więcej osób, z których jedna ma kwalifikacje do nauczania historii, a pozostałe osoby mają kwalifikacje do nauczania wiedzy o społeczeństwie, wiedzy o kulturze, filologii klasycznej lub filozofii.

6. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska wychowawcy w szkolnych schroniskach młodzieżowych posiada również osoba, która ukończyła studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie na dowolnym kierunku (specjalności) oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

§ 4.

1. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w przedszkolach i szkołach podstawowych, z zastrzeżeniem § 12-24, posiada osoba, która:

1) ma kwalifikacje określone w § 3 ust. 1 lub

2) ukończyła:

a) studia pierwszego stopnia na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem lub prowadzonymi zajęciami oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub

b) ⁵ studia pierwszego stopnia na kierunku, którego efekty ~~kształcenia~~uczenia się, o których mowa w ~~przepisach wydanych na podstawie art. 9c ustawy~~ustawie z dnia ~~27~~22 lipca ~~grudnia~~ 2005 ~~2015~~ r. -o ~~Prawo o~~Zintegrowanym ~~szkolnictwie~~Systemie ~~wyższym~~Kwalifikacji, w zakresie wiedzy i umiejętności obejmują treści nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, wskazane w podstawie programowej dla tego przedmiotu na odpowiednim etapie edukacyjnym, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub;

c) studia pierwszego stopnia na kierunku (specjalności) innym niż wymieniony w lit. a i lit. b oraz studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny, w zakresie nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub

d) zakład kształcenia nauczycieli w specjalności odpowiadającej nauczalnemu przedmiotowi lub prowadzonym zajęciami, lub

e) zakład kształcenia nauczycieli w specjalności innej niż wymieniona w lit. d oraz kurs kwalifikacyjny w zakresie nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć.

2. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w przedszkolach i klasach I-III szkół podstawowych posiada również osoba, która ukończyła:

1) studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, na kierunku pedagogika w specjalności przygotowującej do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym lub wczesnoszkolnym;

2) zakład kształcenia nauczycieli w specjalności przygotowującej do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym lub wczesnoszkolnym.

§ 5.

1. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w klasach I-III szkół podstawowych za granicą posiada osoba, która:

1) ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w klasach I-III szkół podstawowych określone w § 4, a ponadto ukończyła kurs kwalifikacyjny przygotowujący do nauczania w zakresie edukacji wczesnoszkolnej zgodnie z planem nauczania uzupełniającego, w wymiarze nie mniejszym niż 20 godzin, lub

2) ma kwalifikacje wymagane do nauczania języka polskiego określone w § 4 ust. 1, a ponadto ukończyła kurs kwalifikacyjny przygotowujący do nauczania w zakresie edukacji wczesnoszkolnej zgodnie z planem nauczania uzupełniającego, w wymiarze nie mniejszym niż 160 godzin.

2. Kwalifikacje do nauczania języka polskiego w klasach IV-VIII szkół podstawowych za granicą posiada osoba, która:

1) ma kwalifikacje wymagane do nauczania języka polskiego określone w § 4 ust. 1, a ponadto ukończyła kurs kwalifikacyjny przygotowujący do nauczania języka polskiego

zgodnie z planem nauczania uzupełniającego, w wymiarze nie mniejszym niż 20 godzin, lub

2) ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w klasach I-III szkół podstawowych określone w § 4, a ponadto ukończyła kurs kwalifikacyjny przygotowujący do nauczania języka polskiego zgodnie z planem nauczania uzupełniającego, w wymiarze nie mniejszym niż 160 godzin, lub

3) ma kwalifikacje wymagane do nauczania języka obcego określone w § 12 ust. 1 pkt 1 lub ust. 2 pkt 1 lub 2, a ponadto ukończyła kurs kwalifikacyjny przygotowujący do nauczania języka polskiego zgodnie z planem nauczania uzupełniającego, w wymiarze nie mniejszym niż 160 godzin.

3. Kwalifikacje do nauczania języka polskiego w gimnazjach za granicą i liceach ogólnokształcących za granicą posiada osoba, która:

1) ma kwalifikacje wymagane do nauczania języka polskiego określone w § 3 ust. 1, a ponadto ukończyła kurs kwalifikacyjny przygotowujący do nauczania języka polskiego zgodnie z planem nauczania uzupełniającego, w wymiarze nie mniejszym niż 20 godzin, lub

2) ma kwalifikacje wymagane do nauczania języka obcego określone w § 12 ust. 1 pkt 1, a ponadto ukończyła kurs kwalifikacyjny przygotowujący do nauczania języka polskiego zgodnie z planem nauczania uzupełniającego, w wymiarze nie mniejszym niż 160 godzin.

4. Kwalifikacje do nauczania wiedzy o Polsce w klasach IV-VIII szkół podstawowych za granicą, gimnazjach za granicą i liceach ogólnokształcących za granicą posiada osoba, która:

1) ma kwalifikacje wymagane do nauczania historii określone w § 3 ust. 1 lub § 4 ust. 1, a ponadto ukończyła kurs kwalifikacyjny przygotowujący do nauczania wiedzy o Polsce zgodnie z planem nauczania uzupełniającego, w wymiarze nie mniejszym niż 40 godzin, lub

2) ma kwalifikacje wymagane do nauczania języka polskiego, geografii lub wiedzy o społeczeństwie określone w § 3 ust. 1 lub § 4 ust. 1, a ponadto ukończyła kurs kwalifikacyjny przygotowujący do nauczania wiedzy o Polsce zgodnie z planem nauczania uzupełniającego, w wymiarze nie mniejszym niż 80 godzin, lub

3) ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela, a ponadto ukończyła kurs kwalifikacyjny przygotowujący do nauczania wiedzy o Polsce zgodnie z planem nauczania uzupełniającego, w wymiarze nie mniejszym niż 120 godzin.

5. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela bibliotekarza w szkołach podstawowych za granicą, gimnazjach za granicą i liceach ogólnokształcących za granicą posiada osoba, która ma kwalifikacje określone w ust. 1-4 lub § 7.

6. Kursy kwalifikacyjne, o których mowa w ust. 1-4, są organizowane na zlecenie ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

§ 6. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela praktycznej nauki zawodu w branżowych szkołach I stopnia, branżowych szkołach II stopnia, technikach i szkołach policealnych, w tym w szkołach w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich, posiada osoba, która:

1) ma kwalifikacje określone w § 3 lub

2) legitymuje się dyplomem ukończenia pedagogicznego studium technicznego, lub

- 3) posiada świadectwo dojrzałości i dokument potwierdzający kwalifikacje zawodowe w zakresie zawodu, którego będzie nauczać, oraz przygotowanie pedagogiczne, a także co najmniej dwuletni staż pracy w zawodzie, którego będzie nauczać, lub
- 4) posiada tytuł mistrza w zawodzie, którego będzie nauczać, oraz przygotowanie pedagogiczne.

§ 7.

1. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela bibliotekarza, z wyjątkiem bibliotek pedagogicznych, posiada osoba, która:

- 1) ⁶ ukończyła studia ~~wyższe~~ w zakresie bibliotekoznawstwa, na poziomie wymaganym do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły lub rodzaju placówki, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- 2) posiada wykształcenie na poziomie wymaganym do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły lub rodzaju placówki oraz przygotowanie pedagogiczne, a ponadto ukończyła:
  - a) studia pierwszego stopnia, studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny, w zakresie bibliotekoznawstwa, lub
  - b) zakład kształcenia nauczycieli w specjalności bibliotekoznawstwo, lub
  - c) pomaturalne studium bibliotekarskie.

2. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela bibliotekarza w szkołach podstawowych posiada również osoba, która ukończyła zakład kształcenia nauczycieli w specjalności bibliotekoznawstwo.

§ 8. Kwalifikacje do nauczania religii posiada osoba, która spełnia wymagania kwalifikacyjne określone w porozumieniach pomiędzy ministrem właściwym do spraw oświaty i wychowania a Konferencją Episkopatu Polski, a także władzami innych kościołów i związków wyznaniowych.

§ 9. Kwalifikacje do prowadzenia zajęć sportowych rozwijających zainteresowania i uzdolnienia uczniów oraz zajęć sportowych obejmujących szkolenie sportowe w szkołach sportowych, oddziałach sportowych w szkołach ogólnodostępnych, oddziałach mistrzostwa sportowego w szkołach ogólnodostępnych oraz szkołach mistrzostwa sportowego posiada osoba, która:

- 1) ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela wychowania fizycznego w danym typie szkoły, określone w § 3 ust. 1 lub § 4 ust. 1, lub
- 2) posiada świadectwo dojrzałości i tytuł zawodowy trenera lub instruktora sportu, uzyskany na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2017 r. poz. 1463), w brzmieniu obowiązującym przed dniem 23 sierpnia 2013 r., oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

§ 10. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela lub prowadzenia zajęć w placówkach kształcenia ustawicznego, placówkach kształcenia praktycznego i ośrodkach dokształcania i doskonalenia zawodowego posiada osoba, która ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela określone w § 3, § 4, § 6 lub § 15 w zakresie przedmiotu lub zajęć, które prowadzi.

§ 11. Kwalifikacje do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy w szkołach i placówkach, o których mowa w § 3 ust. 1, § 4 ust. 1, § 10 i § 15-17, posiada osoba, która legitymuje się zaświadczeniem potwierdzającym posiadanie przygotowania do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy, uzyskanym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 8 ust. 5 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1868 i 2020 oraz z 2017 r. poz. 60).

§ 12.

1. Kwalifikacje do nauczania języków obcych w przedszkolach, szkołach, kolegiach pracowników służb społecznych i placówkach, o których mowa w § 3 ust. 1, § 4 i § 10, posiada osoba, która ukończyła:

- 1) studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, na kierunku filologia w specjalności danego języka obcego lub lingwistyki stosowanej w zakresie danego języka obcego, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- 2) ~~7 studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie~~, w kraju, w którym językiem urzędowym jest dany język obcy, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub;
- 3) studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, na dowolnym kierunku (specjalności), i legitymuje się:
  - a) świadectwem egzaminu z danego języka obcego w stopniu zaawansowanym lub biegłym, o którym mowa w załączniku do rozporządzenia, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
  - b) świadectwem złożenia państwowego nauczycielskiego egzaminu z danego języka obcego stopnia II, o którym mowa w załączniku do rozporządzenia, lub
- 4) nauczycielskie kolegium języków obcych w specjalności danego języka obcego.

2. Kwalifikacje do nauczania języków obcych w przedszkolach i szkołach podstawowych posiada również osoba, która:

- 1) ukończyła studia pierwszego stopnia:
  - a) na kierunku filologia w specjalności danego języka obcego oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
  - b) w specjalności danego języka obcego lub lingwistyki stosowanej w zakresie danego języka obcego oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub
- 2) ukończyła studia pierwszego stopnia na dowolnym kierunku (specjalności) i legitymuje się:
  - a) świadectwem egzaminu z danego języka obcego w stopniu zaawansowanym lub biegłym, o którym mowa w załączniku do rozporządzenia, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
  - b) świadectwem złożenia państwowego nauczycielskiego egzaminu z danego języka obcego stopnia II, o którym mowa w załączniku do rozporządzenia, lub
- 3) ukończyła zakład kształcenia nauczycieli w dowolnej specjalności oraz legitymuje się:
  - a) świadectwem egzaminu z danego języka obcego w stopniu zaawansowanym lub biegłym, o którym mowa w załączniku do rozporządzenia, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub

- b) świadectwem złożenia państwowego nauczycielskiego egzaminu z danego języka obcego stopnia I lub II, o którym mowa w załączniku do rozporządzenia, lub
- 4) legitymuje się świadectwem dojrzałości i świadectwem złożenia państwowego nauczycielskiego egzaminu z danego języka obcego stopnia I lub II, o którym mowa w załączniku do rozporządzenia.

3. Kwalifikacje do nauczania języków obcych w przedszkolach i klasach I-III szkół podstawowych posiada również osoba, która:

- 1) ⁸ ukończyła studia **wyższe** na kierunku pedagogika w zakresie dającym przygotowanie do nauczania w przedszkolach lub klasach I-III szkół podstawowych, określone w § 4, a dodatkową specjalnością nauczycielską był język obcy, lub
- 2) ukończyła studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, na kierunku pedagogika w zakresie nauczania języka obcego w przedszkolach lub klasach I-III szkół podstawowych, lub
- 3) ma kwalifikacje do pracy w przedszkolach lub klasach I-III szkół podstawowych, określone w § 4, a ponadto legitymuje się świadectwem egzaminu z danego języka obcego w stopniu co najmniej podstawowym, o którym mowa w załączniku do rozporządzenia, i ukończyła studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny, w zakresie wczesnego nauczania danego języka obcego, lub
- 4) ma kwalifikacje do pracy w przedszkolach lub klasach I-III szkół podstawowych, określone w § 4, oraz legitymuje się świadectwem egzaminu z danego języka obcego w stopniu co najmniej podstawowym, o którym mowa w załączniku do rozporządzenia, a ponadto ukończyła studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, na kierunku filologia, i posiada przygotowanie pedagogiczne do nauczania języka obcego.

§ 13. Kwalifikacje do nauczania w szkołach dwujęzycznych lub oddziałach dwujęzycznych w szkołach ogólnodostępnych przedmiotów innych niż języki obce oraz do prowadzenia zajęć w języku obcym posiada osoba, która ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły, określone w § 3 ust. 1 i § 4 ust. 1, a w zakresie znajomości języka, w którym naucza lub prowadzi zajęcia:

- 1) ukończyła studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, na kierunku filologia w specjalności danego języka obcego lub lingwistyki stosowanej w zakresie danego języka obcego, lub
- 2) ukończyła studia pierwszego stopnia:
  - a) na kierunku filologia w zakresie danego języka obcego lub
  - b) w specjalności danego języka obcego lub lingwistyki stosowanej, lub
- 3) ⁹ ukończyła studia **wyższe** w kraju, w którym językiem urzędowym jest dany język obcy, lub
- 4) ukończyła nauczycielskie kolegium języków obcych w specjalności danego języka obcego, lub
- 5) legitymuje się świadectwem egzaminu z danego języka obcego w stopniu co najmniej podstawowym, o którym mowa w załączniku do rozporządzenia.

§ 14.

1. Kwalifikacje do nauczania lub prowadzenia w szkołach, przedszkolach, grupach lub

oddziałach zajęć umożliwiających uczniom należącym do mniejszości narodowych, mniejszości etnicznych lub społeczności posługujących się językiem regionalnym podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej lub językowej posiada osoba, która ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela, określone w § 3 ust. 1 i § 4, a ponadto zna język danej mniejszości narodowej, mniejszości etnicznej lub język regionalny, w którym naucza lub prowadzi zajęcia.

2. ¹⁰ Znajomość języka, o której mowa w ust. 1, potwierdza się dyplomem ukończenia studiów ~~wyższych~~ na kierunku filologia w specjalności danego języka obcego, dyplomem ukończenia nauczycielskiego kolegium języków obcych w specjalności danego języka obcego lub świadectwem znajomości danego języka, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 823), albo zaświadczeniem wydanym przez organizację społeczną mniejszości narodowej, etnicznej lub społeczności posługującej się językiem regionalnym.

§ 15.

1. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w przedszkolach specjalnych, oddziałach specjalnych w przedszkolach ogólnodostępnych, szkołach podstawowych specjalnych, oddziałach specjalnych w szkołach podstawowych ogólnodostępnych, gimnazjach specjalnych, oddziałach specjalnych w gimnazjach ogólnodostępnych, szkołach ponadpodstawowych specjalnych, oddziałach specjalnych w szkołach ponadpodstawowych ogólnodostępnych, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych oraz specjalnych ośrodkach wychowawczych, dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, szkołach specjalnych przysposabiających do pracy dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, ośrodkach umożliwiających dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim oraz dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną z niepełnosprawnościami sprzężonymi realizację obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, a także kwalifikacje do prowadzenia zajęć rewalidacyjno-wychowawczych z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim, posiada osoba, która:

1) ¹¹ ukończyła studia ~~wyższe~~ lub zakład kształcenia nauczycieli, w zakresie nadającym kwalifikacje do pracy z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnością intelektualną, na poziomie wymaganym do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły lub rodzaju placówki, o których mowa w § 3 i § 4, lub

2) ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły lub rodzaju placówki, określone w § 3 i § 4, a ponadto ukończyła studia podyplomowe, zakład kształcenia nauczycieli lub kurs kwalifikacyjny, w zakresie nadającym kwalifikacje do pracy z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnością intelektualną.

2. ¹² Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w przedszkolach specjalnych, oddziałach specjalnych w przedszkolach ogólnodostępnych, szkołach podstawowych specjalnych, oddziałach specjalnych w szkołach podstawowych ogólnodostępnych,

gimnazjach specjalnych, oddziałach specjalnych w gimnazjach ogólnodostępnych, szkołach ponadpodstawowych specjalnych, oddziałach specjalnych w szkołach ponadpodstawowych ogólnodostępnych, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych oraz specjalnych ośrodkach wychowawczych, dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami niewymienionymi w ust. 1, posiada osoba, która ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w przedszkolu, danym typie szkoły lub rodzaju placówki, określone w § 3-6, a ponadto ukończyła studia ~~wyższe~~, zakład kształcenia nauczycieli, studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny, w zakresie odpowiednim do niepełnosprawności uczniów.

3. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela wychowawcy w szkołach i placówkach, o których mowa w ust. 2, posiada również osoba, która:

- 1) ¹³ ukończyła studia ~~wyższe~~ lub zakład kształcenia nauczycieli, w zakresie odpowiednim do niepełnosprawności uczniów, na poziomie wymaganym do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły lub rodzaju placówki, o których mowa w § 3-6, lub
- 2) posiada wykształcenie na poziomie wymaganym do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły lub rodzaju placówki oraz przygotowanie pedagogiczne, a ponadto ukończyła studia podyplomowe, zakład kształcenia nauczycieli lub kurs kwalifikacyjny, w zakresie odpowiednim do niepełnosprawności uczniów.

4. Kwalifikacje do prowadzenia zajęć wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka posiada osoba, która:

- 1) ¹⁴ ukończyła jednolite studia magisterskie lub studia pierwszego i drugiego stopnia, na kierunku psychologia, studia ~~wyższe~~ na kierunku pedagogika lub pedagogika specjalna, w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub;
- 2) ¹⁵ ukończyła studia ~~wyższe~~ w zakresie fizjoterapii, rehabilitacji ruchowej lub terapii pedagogicznej oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub
- 3) ¹⁶ ukończyła jednolite studia magisterskie lub studia pierwszego i drugiego stopnia, na kierunku psychologia, studia ~~wyższe~~ na kierunku pedagogika lub pedagogika specjalna, a ponadto ukończyła studia podyplomowe w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, terapii pedagogicznej, terapii rodzin lub innego rodzaju terapii właściwej dla pobudzania psychoruchowego i społecznego rozwoju dziecka oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub;
- 4) ma kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela logopedy określone w § 20.

5. Kwalifikacje do nauczania języków obcych w przedszkolach specjalnych, oddziałach specjalnych w przedszkolach ogólnodostępnych, szkołach specjalnych i oddziałach specjalnych w szkołach ogólnodostępnych posiada osoba, która ma kwalifikacje wymagane do nauczania języków obcych w danym typie szkoły, określone w § 12.

§ 16.

1. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w szkołach wchodzących w skład młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii posiada osoba, która ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela określone w § 3, § 4 i § 6, a ponadto ukończyła:

- 1) ¹⁷ studia ~~wyższe~~, studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny, w zakresie resocjalizacji lub socjoterapii, lub
  - 2) zakład kształcenia nauczycieli w specjalności resocjalizacja lub socjoterapia.
2. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela wychowawcy w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii posiada osoba, która ukończyła:
- 1) studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, w zakresie resocjalizacji lub socjoterapii, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
  - 2) studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, na dowolnym kierunku (specjalności), i studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia, jednolite studia magisterskie, studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny, w zakresie resocjalizacji lub socjoterapii, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub
  - 3) zakład kształcenia nauczycieli w specjalności resocjalizacja lub socjoterapia, lub
  - 4) zakład kształcenia nauczycieli w dowolnej specjalności i kurs kwalifikacyjny w zakresie resocjalizacji lub socjoterapii.
3. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w szkołach wchodzących w skład młodzieżowych ośrodków wychowawczych przeznaczonych dla nieletnich z niepełnosprawnością intelektualną posiada osoba, która ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela, określone w ust. 1, a ponadto ukończyła studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia, jednolite studia magisterskie, studia podyplomowe, zakład kształcenia nauczycieli lub kurs kwalifikacyjny, w zakresie nadającym kwalifikacje do pracy z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnością intelektualną.
4. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela wychowawcy w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych przeznaczonych dla nieletnich z niepełnosprawnością intelektualną posiada osoba, która ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska wychowawcy określone w ust. 2, a ponadto ukończyła studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia, jednolite studia magisterskie, studia podyplomowe, zakład kształcenia nauczycieli lub kurs kwalifikacyjny, w zakresie nadającym kwalifikacje do pracy z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnością intelektualną.
5. Kwalifikacje do nauczania języków obcych w szkołach wchodzących w skład młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii posiada osoba, która ma kwalifikacje wymagane do nauczania języków obcych w danym typie szkoły, określone w § 12.

§ 17.

1. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w szkołach w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich posiada osoba, która ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły, określone w § 3, § 4, § 7 lub § 12, a ponadto ukończyła:
- 1) ¹⁸ studia ~~wyższe~~, studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny, w zakresie resocjalizacji, lub
  - 2) zakład kształcenia nauczycieli w specjalności resocjalizacja.
2. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela wychowawcy w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich posiada osoba, która ukończyła:

- 1) studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, w zakresie resocjalizacji, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- 2) studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, na dowolnym kierunku (specjalności), i studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia, jednolite studia magisterskie, studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny, w zakresie resocjalizacji, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub
- 3) ¹⁹ jednolite studia magisterskie lub studia pierwszego i drugiego stopnia, na kierunku psychologia, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub;
- 4) zakład kształcenia nauczycieli w specjalności resocjalizacja, lub
- 5) zakład kształcenia nauczycieli w dowolnej specjalności i kurs kwalifikacyjny w zakresie resocjalizacji.

3. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w szkołach w zakładach poprawczych przeznaczonych dla nieletnich z niepełnosprawnością intelektualną posiada osoba, która ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela, określone w ust. 1, a ponadto ukończyła studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia, jednolite studia magisterskie, studia podyplomowe, zakład kształcenia nauczycieli lub kurs kwalifikacyjny, w zakresie nadającym kwalifikacje do pracy z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnością intelektualną.

4. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela wychowawcy w zakładach poprawczych przeznaczonych dla nieletnich z niepełnosprawnością intelektualną posiada osoba, która ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela, określone w ust. 2, a ponadto ukończyła studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia, jednolite studia magisterskie, studia podyplomowe, zakład kształcenia nauczycieli lub kurs kwalifikacyjny, w zakresie nadającym kwalifikacje do pracy z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnością intelektualną.

§ 18. ²⁰ Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela psychologa w przedszkolach, szkołach i placówkach, o których mowa w § 3, § 4 i § 15-17, posiada osoba, która ukończyła jednolite studia magisterskie lub studia pierwszego i drugiego stopnia, na kierunku psychologia w specjalności odpowiadającej prowadzonym zajęciom lub spełnia warunki określone w art. 63 ust. 1 ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów (Dz. U. poz. 763 i 1798 ~~oraz~~, z 2009 r. poz. 120 i 753 oraz z 2018 r. poz. 1000 i 1669) oraz posiada przygotowanie pedagogiczne;

§ 19.

1. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela pedagoga w przedszkolach, szkołach i placówkach, o których mowa w § 3 ust. 1 i § 4, posiada osoba, która ukończyła:

- 1) studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, na kierunku pedagogika w specjalności odpowiadającej prowadzonym zajęciom, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- 2) studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, na kierunku innym niż wymieniony w pkt 1, i studia podyplomowe w zakresie prowadzonych zajęć oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

2. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela pedagoga w przedszkolach i szkołach

podstawowych posiada również osoba, która ukończyła:

- 1) studia pierwszego stopnia na kierunku pedagogika w specjalności odpowiadającej prowadzonym zajęciom oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- 2) studia pierwszego stopnia na kierunku innym niż wymieniony w pkt 1 i studia podyplomowe w zakresie prowadzonych zajęć oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

3. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela pedagoga w szkołach i placówkach, o których mowa w § 15-17, posiada osoba, która:

- 1) ²¹ ukończyła studia ~~wyższe~~ na kierunku pedagogika lub pedagogika specjalna, w specjalności odpowiedniej do niepełnosprawności uczniów, na poziomie wymaganym do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne;
- 2) ²² ma kwalifikacje określone w ust. 1 lub 2, a ponadto ukończyła studia ~~wyższe~~, studia podyplomowe, zakład kształcenia nauczycieli lub kurs kwalifikacyjny, w zakresie pedagogiki specjalnej odpowiedniej do niepełnosprawności uczniów lub rodzaju placówki.

§ 20. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela logopedy w przedszkolach, szkołach i placówkach, o których mowa w § 3, § 4 i § 15-17, posiada osoba, która ukończyła:

- 1) ²³ studia ~~wyższe~~ w zakresie logopedii, na poziomie wymaganym do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły lub placówki, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- 2) ²⁴ studia ~~wyższe~~, na poziomie wymaganym do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły lub placówki, i studia pierwszego stopnia lub studia podyplomowe, w zakresie logopedii, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

§ 21.

1. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela doradcy zawodowego w szkołach i placówkach, o których mowa w § 3 ust. 1, § 4 ust. 1 i § 10, posiada osoba, która ukończyła:

- 1) studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, w zakresie doradztwa zawodowego, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- 2) studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, na dowolnym kierunku (specjalności), i studia podyplomowe w zakresie doradztwa zawodowego oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

2. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela doradcy zawodowego w szkołach, o których mowa w § 4 ust. 1, posiada również osoba, która ukończyła:

- 1) studia pierwszego stopnia w zakresie doradztwa zawodowego oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- 2) studia pierwszego stopnia na dowolnym kierunku (specjalności) i studia podyplomowe w zakresie doradztwa zawodowego oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

3. ²⁵ Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela doradcy zawodowego w szkołach i placówkach, o których mowa w § 15-17, posiada osoba, która ma kwalifikacje określone w ust. 1 lub 2, a ponadto ukończyła studia ~~wyższe~~, studia podyplomowe, zakład kształcenia nauczycieli lub kurs kwalifikacyjny, w zakresie pedagogiki specjalnej odpowiedniej do

niepełnosprawności uczniów lub rodzaju placówki.

§ 22. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela terapeuty pedagogicznego w przedszkolach, szkołach i placówkach, o których mowa w § 3, § 4 i § 15-17, posiada osoba, która ukończyła:

- 1) ²⁶ studia ~~wyższe~~ w zakresie terapii pedagogicznej, na poziomie wymaganym do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły lub placówki, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- 2) ²⁷ studia ~~wyższe~~, na poziomie wymaganym do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły lub rodzaju placówki, i studia pierwszego stopnia, studia podyplomowe lub studia kurs podyplomowe kwalifikacyjny, w zakresie terapii pedagogicznej, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

§ 23.

1. Kwalifikacje do prowadzenia zajęć rewalidacyjnych, uwzględniających indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów niepełnosprawnych, w przedszkolach, szkołach i placówkach, o których mowa w § 3 i § 4, posiada osoba, która ma kwalifikacje określone w § 15 ust. 3.

2. ²⁸ Kwalifikacje do prowadzenia zajęć resocjalizacyjnych lub socjoterapeutycznych, uwzględniających indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów odpowiednio niedostosowanych społecznie lub zagrożonych niedostosowaniem społecznym, w szkołach i placówkach, o których mowa w § 3 i § 4, posiada osoba, która ma kwalifikacje określone w § 16 ust. ~~1~~2.

§ 24. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela wychowawcy w świetlicach szkolnych i nauczyciela wychowawcy w internatach posiada osoba, która:

- 1) ²⁹ ukończyła studia ~~wyższe~~ na kierunku pedagogika w specjalności odpowiadającej prowadzonym zajęciom, na poziomie wymaganym do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły lub rodzaju placówki, o których mowa w § 3 i § 4, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- 2) ³⁰ ukończyła studia ~~wyższe~~ na dowolnym kierunku (specjalności), na poziomie wymaganym do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły lub rodzaju placówki, o których mowa w § 3 i § 4, i studia podyplomowe z zakresu prowadzonych zajęć oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub
- 3) ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły, w której prowadzone są świetlica szkolna lub internat, określone w § 3, § 4, § 7, § 12 i § 15-22.

§ 25. W przypadku nauczycieli, o których mowa w art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela, uzupełniających przygotowanie pedagogiczne, organizowane zgodnie z przepisami w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli, za odbycie praktyki pedagogicznej uznaje się pracę w szkole lub placówce, pod warunkiem uzyskania jej pozytywnej oceny.

§ 26. Wymiar przygotowania pedagogicznego, określony w § 2 pkt 2, nie dotyczy osób, które uzyskały przygotowanie pedagogiczne przed dniem 31 października 1991 r.

§ 27. Nauczyciele zatrudnieni w dniu wejścia w życie rozporządzenia na podstawie mianowania, którzy spełniali wymagania kwalifikacyjne na podstawie dotychczasowych przepisów, zachowują nabyte kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela.

§ 28. Nauczyciele zatrudnieni w dniu wejścia w życie rozporządzenia, którym na podstawie dotychczasowych przepisów uznano ukończony kierunek (specjalność) studiów za zbliżony do nauczanego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć, zachowują nabyte kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły lub rodzaju placówki.

§ 29.

1. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w gimnazjach, zasadniczych szkołach zawodowych, szkołach branżowych I stopnia, placówkach oświatowo-wychowawczych oraz placówkach zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania posiadają również osoby, które ukończyły studia pierwszego stopnia prowadzone na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem wejścia w życie rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. poz. 131) oraz spełniają pozostałe wymagania kwalifikacyjne.

1a. ³¹ Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela wychowawcy w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, w tym przeznaczonych dla nieletnich z niepełnosprawnością intelektualną, i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, zakładach poprawczych, w tym przeznaczonych dla nieletnich z niepełnosprawnością intelektualną, i schroniskach dla nieletnich, posiadają również osoby, które ukończyły studia pierwszego stopnia prowadzone na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem wejścia w życie rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, oraz spełniają pozostałe wymagania kwalifikacyjne

2. Kwalifikacje do nauczania języków obcych w szkołach, o których mowa w § 3 ust. 1, posiadają również osoby, które:

1) ukończyły studia pierwszego stopnia prowadzone na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem wejścia w życie rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela:

a) na kierunku filologia w specjalności danego języka obcego oraz posiadają przygotowanie pedagogiczne lub

b) w specjalności danego języka obcego lub lingwistyki stosowanej w zakresie danego języka obcego oraz posiadają przygotowanie pedagogiczne lub

2) ukończyły studia pierwszego stopnia na dowolnym kierunku (specjalności), prowadzone na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem wejścia w życie rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, i legitymują się:

a) świadectwem egzaminu z danego języka obcego w stopniu zaawansowanym lub

biegłym, o którym mowa w załączniku do rozporządzenia, oraz posiadają przygotowanie pedagogiczne lub

b) świadectwem złożenia państwowego nauczycielskiego egzaminu z danego języka obcego stopnia II, o którym mowa w załączniku do rozporządzenia.

§ 30. Do dnia 31 sierpnia 2020 r. kwalifikacje do nauczania języków obcych w przedszkolach posiada również osoba, która ma kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w przedszkolach określone w § 4 oraz legitymuje się świadectwem znajomości danego języka obcego w stopniu co najmniej podstawowym, o którym mowa w załączniku do rozporządzenia.

§ 31. Traci moc rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych *kwalifikacji wymaganych od nauczycieli* oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. z 2015 r. poz. 1264).

§ 32. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 2017 r.

ZAŁĄCZNIK

WYKAZ EGZAMINÓW POTWIERDZAJĄCYCH KWALIFIKACJE DO NAUCZANIA JĘZYKÓW OBCYCH

1. Podstawowa znajomość języka:

1) język angielski:

a) First Certificate in English (FCE), funkcjonujący również pod nazwą Cambridge English: First - ocena A, B lub C, Cambridge Assessment English (dawniej Cambridge English Language Assessment oraz University of Cambridge ESOL Examinations),

b) International English Language Testing System (IELTS) - z wynikiem 5,0-6,0 pkt, Cambridge Assessment English (dawniej Cambridge English Language Assessment oraz University of Cambridge ESOL Examinations), British Council, IDP IELTS Australia,

c) Aptis (w wersji General, Advanced lub for Teachers) - z wynikiem ogólnym B2, w wersji pełnej 5-modułowej, komputerowej, certyfikowanej przez British Council,

d) Test of English as a Foreign Language (TOEFL) - Educational Testing Service (ETS):

– wersja iBT (internetowa) - z wynikiem całkowitym minimum 57 pkt,

– wersja CBT (komputerowa) - minimum 173 pkt i dodatkowo minimum 3,5 pkt z pracy pisemnej (TWE) oraz minimum 50 pkt z egzaminu ustnego (TSE),

– wersja PBT (tradycyjna) - minimum 500 pkt i dodatkowo minimum 3,5 pkt z pracy pisemnej (TWE) oraz minimum 50 pkt z egzaminu ustnego (TSE),

e) City & Guilds Level 1 Certificate in ESOL International (reading, writing and listening) Communicator (B2) 500/1765/2 funkcjonujący również pod nazwą: City & Guilds International ESOL (IESOL) - poziom "Communicator" łącznie z City & Guilds Level 1 Certificate in ESOL International (Spoken) Communicator (B2) 500/1775/5 funkcjonującym również pod nazwą: City & Guilds International Spoken ESOL (ISESOL) - poziom "Communicator",

f) Pearson Test of English General (dawniej London Tests of English) Level 3; Edexcel Level

1 Certificate in ESOL International - ocena Pass, Merit, Distinction, Pearson Edexcel
g) Pearson Test of English Academic - z wynikiem 59-75 pkt, Pearson Edexcel,
h) JETSET Level 5 - ocena Pass, Merit, Distinction; Pearson LCCI Level 1 Certificate in ESOL International (LCCI IQ),

i) The European Language Certificates (telc GmbH) - telc English B2;

2) język niemiecki:

a) Goethe-Zertifikat B2, Goethe-Institut,

b) ÖSD Zertifikat B2, Österreich Institut funkcjonujący również pod nazwą Österreichisches Sprachdiplom Deutsch (ÖSD) - poziom B2 Mittelstufe Deutsch, Österreich Institut,

c) The European Language Certificates (telc GmbH) - telc Deutsch B2;

3) język francuski:

a) Diplôme d'Etudes en Langue Française DELF B2, Centre international d'études pédagogiques (CIEP),

b) Diplôme de Langue Française DL B2, Alliance française (AF),

c) The European Language Certificates (telc GmbH) - telc Français B2;

4) język włoski:

a) Certificato di Italiano come Lingua Straniera (CILS Due B2), Università per Stranieri di Siena,

b) Certificato di Conoscenza della Lingua Italiana, Livello B2 (CELI 3), Università per Stranieri di Perugia,

c) Certificato di Competenza in Lingua Italiana, PLIDA B2, Società Dante Alighieri,

d) The European Language Certificates (telc GmbH) - telc Italiano B2;

5) język hiszpański:

a) Diploma Básico de Español como Lengua Extranjera (DBE), Instituto Cervantes & Universidad de Salamanca,

b) Diploma de Español como Lengua Extranjera (DELE) Nivel Intermedio, Instituto Cervantes,

c) Diploma de Español como Lengua Extranjera (DELE) Nivel B2, Instituto Cervantes,

d) The European Language Certificates (telc GmbH) - telc Español B2.

2. Zaawansowana znajomość języka:

1) język angielski:

a) Certificate in Advanced English (CAE), funkcjonujący również pod nazwą Cambridge English: Advanced - ocena A, B lub C, Cambridge Assessment English (dawniej Cambridge English Language Assessment oraz University of Cambridge ESOL Examinations),

b) International English Language Testing System (IELTS) - z wynikiem 6,5-7,0 pkt, Cambridge Assessment English (dawniej Cambridge English Language Assessment oraz University of Cambridge ESOL Examinations), British Council, IDP IELTS Australia,

c) Aptis (w wersji General lub for Teachers) - z wynikiem ogólnym C, w wersji pełnej 5-modułowej, komputerowej, certyfikowanej przez British Council,

d) Aptis (w wersji Advanced) - z wynikiem ogólnym C1, w wersji pełnej 5-modułowej, komputerowej, certyfikowanej przez British Council,

e) Test of English as a Foreign Language (TOEFL) - Educational Testing Service (ETS):

- wersja iBT (internetowa) - z wynikiem całkowitym minimum 87 pkt,
- wersja CBT (komputerowa) - minimum 213 pkt i dodatkowo minimum 4,5 pkt z pracy pisemnej - TWE oraz minimum 50 pkt z egzaminu ustnego - TSE,
- wersja PBT (tradycyjna) - minimum 550 pkt i dodatkowo minimum 4,5 pkt z pracy pisemnej - TWE oraz minimum 50 pkt z egzaminu ustnego - TSE,
- f) City & Guilds Level 2 Certificate in ESOL International (reading, writing and listening) Expert (C1) 500/1766/4 funkcjonujący również pod nazwą City & Guilds International ESOL (IESOL) - poziom "Expert" łącznie z City & Guilds Level 2 Certificate in ESOL International (Spoken) Expert (C1) 500/1768/8 funkcjonującym również pod nazwą City & Guilds International Spoken ESOL (ISESOL) - poziom "Expert",
- g) Pearson Test of English General (dawniej London Tests of English) Level 4; Edexcel Level 2 Certificate in ESOL International - ocena Pass, Merit, Distinction, Pearson Edexcel,
- h) Pearson Test of English Academic - z wynikiem 76-84 pkt, Pearson Edexcel,
- i) JETSET Level 6 - ocena Pass, Merit, Distinction; Pearson LCCI Level 2 Certificate in ESOL International (LCCI IQ),
- j) The European Language Certificates (telc GmbH) - telc English C1;
- 2) język niemiecki:
  - a) Zentrale Mittelstufenprüfung (ZMP), Goethe-Institut,
  - b) Goethe-Zertifikat C1, Goethe-Institut,
  - c) Deutsches Sprachdiplom Zweite Stufe (DSD II), Kultusministerkonferenz,
  - d) ÖSD Zertifikat C1, Österreich Institut, funkcjonujący również pod nazwą Österreichisches Sprachdiplom Deutsch (ÖSD) C1 Oberstufe Deutsch, Österreich Institut,
  - e) The European Language Certificates (telc GmbH) - telc Deutsch C1;
- 3) język francuski:
  - a) Certificat d'Acces au DALF, Commission Nationale du DELF/DALF, Sèvres - Francja,
  - b) Diplôme d'Etudes en Langue Française DELF, Centre international d'etudes pedagogiques (CIEP),
  - c) Diplôme Supérieur d'Etudes Française DS, Alliance française (AF),
  - d) Diplôme Supérieur d'Etudes Française Modemes DS C1, Alliance française (AF),
  - e) Diplôme Approfondi de Langue Française DALF C1, Centre international d'etudes pedagogiques (CIEP);
- 4) język włoski:
  - a) Certificato di Italiano come Lingua Straniera (CILS Tre C1), Università per Stranieri di Siena,
  - b) Certificato di Conoscenza della Lingua Italiana, Livello C1 (CELI 4), Università per Stranieri di Perugia,
  - c) Certificato di Competenza in Lingua Italiana, PLIDA C1, Società Dante Alighieri;
- 5) język hiszpański: Diploma de Español como Lengua Extranjera (DELE) Nivel C1, Instituto Cervantes;
- 6) egzamin państwowy z języka obcego złożony przed Państwową Komisją Egzaminacyjną powołaną na podstawie zarządzenia nr 33 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 sierpnia 1990 r. w sprawie egzaminów państwowych z języków obcych (Dz. Urz. MEN Nr 7, poz.

44).

3. Biegła znajomość języka:

1) język angielski:

- a) Certificate of Proficiency in English (CPE), funkcjonujący również pod nazwą Cambridge English: Proficiency - ocena A, B lub C, Cambridge Assessment English (dawniej Cambridge English Language Assessment oraz University of Cambridge ESOL Examinations),
- b) International English Language Testing System (IELTS) - z wynikiem 7,5-9,0 pkt, Cambridge Assessment English (dawniej Cambridge English Language Assessment oraz University of Cambridge ESOL Examinations), British Council, IDP IELTS Australia,
- c) Aptis (w wersji Advanced) - z wynikiem ogólnym C2, w wersji pełnej 5-modułowej, komputerowej, certyfikowanej przez British Council,
- d) Test of English as a Foreign Language (TOEFL) - Educational Testing Service (ETS):
  - wersja iBT (internetowa) - z wynikiem całkowitym minimum 110 pkt,
  - wersja CBT (komputerowa) - minimum 250 pkt i dodatkowo minimum 5 pkt z pracy pisemnej - TWE oraz minimum 50 pkt z egzaminu ustnego - TSE,
  - wersja PBT (tradycyjna) - minimum 600 pkt i dodatkowo minimum 5 pkt z pracy pisemnej - TWE oraz minimum 50 pkt z egzaminu ustnego - TSE,
- e) City & Guilds Level 3 Certificate in ESOL International (reading, writing and listening) Mastery (C2) 500/1767/6 funkcjonujący również pod nazwą City & Guilds International ESOL (IESOL) - poziom "Mastery" łącznie z City & Guilds Level 3 Certificate in ESOL International (Spoken) Mastery (C2) 500/1771/8 funkcjonującym również pod nazwą City & Guilds International Spoken ESOL (ISESOL) - poziom "Mastery",
- f) Pearson Test of English General (dawniej London Tests of English) Level 5; Edexcel Level 3 Certificate in ESOL International - ocena Pass, Merit, Distinction, Pearson Edexcel,
- g) Pearson Test of English Academic - z wynikiem 85 pkt i powyżej, Pearson Edexcel,
- h) JETSET Level 7 - ocena: Pass, Merit, Distinction; Pearson LCCI Level 3 Certificate in ESOL International (LCCI IQ),
- i) The European Language Certificates (telc GmbH) - telc English C2;

2) język niemiecki:

- a) Großes Deutsches Sprachdiplom (GDS), Goethe-Institut,
- b) Kleines Deutsches Sprachdiplom (KDS), Goethe-Institut,
- c) Goethe-Zertifikat C2 - Zentrale Oberstufenprüfung (ZOP), Goethe-Institut,
- d) Goethe-Zertifikat C2: Großes Deutsches Sprachdiplom (GDS), Goethe-Institut,
- e) ÖSD Zertifikat C2, Österreich Institut,
- f) The European Language Certificates (telc GmbH) - telc Deutsch C2;

3) język francuski:

- a) Diplôme Approfondi de Langue Françaises DALF, Centre international d'etudes pédagogiques (CIEP),
- b) Diplôme de Hautes Etudes Françaises DHEF, Alliance française (AF),
- c) Diplôme de Hautes Etudes Françaises DHEF C1, Alliance française (AF),
- d) Diplôme Approfondi de Langue Française DALF C2, Centre international d'etudes pédagogiques (CIEP);

4) język włoski:

a) Certificato di Italiano come Lingua Straniera (CILS Quattro C2), Università per Stranieri di Siena,

b) Certificato di Conoscenza della Lingua Italiana, Livello C2 (CELI 5), Università per Stranieri di Perugia,

c) Certificato di Competenza in Lingua Italiana, PLIDA C2, Società Dante Alighieri;

5) język hiszpański:

a) Diploma Superior de Español como Lengua Extranjera (DSE), Instituto Cervantes & Universidad de Salamanca,

b) Diploma de Español como Lengua Extranjera (DELE) Nivel Superior, Instituto Cervantes,

c) Diploma de Español como Lengua Extranjera (DELE) Nivel C2, Instituto Cervantes.

4. Egzamin nauczycielski

Państwowy nauczycielski egzamin z języka obcego stopnia I lub II złożony przed Państwową Komisją Egzaminacyjną powołaną na podstawie zarządzenia nr 33 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 sierpnia 1990 r. w sprawie egzaminów państwowych z języków obcych.

¹ Minister Edukacji Narodowej kieruje działem administracji rządowej - oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji Narodowej (Dz. U. poz. 1903).

² § 2 pkt 10 zmieniony przez § 1 pkt 1 rozporządzenia z dnia 1 marca 2019 r. (Dz.U.2019.465) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 26 marca 2019 r.

³ § 3 ust. 1 pkt 2 zmieniony przez § 1 pkt 2 lit. a rozporządzenia z dnia 1 marca 2019 r. (Dz.U.2019.465) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 26 marca 2019 r.

⁴ § 3 ust. 2 pkt 2 zmieniony przez § 1 pkt 2 lit. b rozporządzenia z dnia 1 marca 2019 r. (Dz.U.2019.465) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 26 marca 2019 r.

⁵ § 4 ust. 1 pkt 2 lit. b zmieniona przez § 1 pkt 3 rozporządzenia z dnia 1 marca 2019 r. (Dz.U.2019.465) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 26 marca 2019 r.

⁶ § 7 ust. 1 pkt 1 zmieniony przez § 1 pkt 5 rozporządzenia z dnia 1 marca 2019 r. (Dz.U.2019.465) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 26 marca 2019 r.

⁷ § 12 ust. 1 pkt 2 zmieniony przez § 1 pkt 7 rozporządzenia z dnia 1 marca 2019 r. (Dz.U.2019.465) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 26 marca 2019 r.

⁸ § 12 ust. 3 pkt 1 zmieniony przez § 1 pkt 5 rozporządzenia z dnia 1 marca 2019 r. (Dz.U.2019.465) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 26 marca 2019 r.

⁹ § 13 pkt 3 zmieniony przez § 1 pkt 5 rozporządzenia z dnia 1 marca 2019 r. (Dz.U.2019.465) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 26 marca 2019 r.

¹⁰ § 14 ust. 2 zmieniony przez § 1 pkt 5 rozporządzenia z dnia 1 marca 2019 r. (Dz.U.2019.465) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 26 marca 2019 r.

¹¹ § 15 ust. 1 pkt 1 zmieniony przez § 1 pkt 5 rozporządzenia z dnia 1 marca 2019 r. (Dz.U.2019.465) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 26 marca 2019 r.

¹² § 15 ust. 2 zmieniony przez § 1 pkt 5 rozporządzenia z dnia 1 marca 2019 r. (Dz.U.2019.465) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 26 marca 2019 r.

¹³ § 15 ust. 3 pkt 1 zmieniony przez § 1 pkt 5 rozporządzenia z dnia 1 marca 2019 r.

(Dz.U.2019.465) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 26 marca 2019 r.
¹⁴ § 15 ust. 4 pkt 1 zmieniony przez § 1 pkt 8 lit. a rozporządzenia z dnia 1 marca 2019 r.
(Dz.U.2019.465) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 26 marca 2019 r.
¹⁵ § 15 ust. 4 pkt 2 zmieniony przez § 1 pkt 5 rozporządzenia z dnia 1 marca 2019 r.
(Dz.U.2019.465) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 26 marca 2019 r.
¹⁶ § 15 ust. 4 pkt 3 zmieniony przez § 1 pkt 8 lit. b rozporządzenia z dnia 1 marca 2019 r.
(Dz.U.2019.465) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 26 marca 2019 r.
¹⁷ § 16 ust. 1 pkt 1 zmieniony przez § 1 pkt 5 rozporządzenia z dnia 1 marca 2019 r.
(Dz.U.2019.465) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 26 marca 2019 r.
¹⁸ § 17 ust. 1 pkt 1 zmieniony przez § 1 pkt 5 rozporządzenia z dnia 1 marca 2019 r.
(Dz.U.2019.465) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 26 marca 2019 r.
¹⁹ § 17 ust. 2 pkt 3 zmieniony przez § 1 pkt 9 rozporządzenia z dnia 1 marca 2019 r.
(Dz.U.2019.465) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 26 marca 2019 r.
²⁰ § 18 zmieniony przez § 1 pkt 10 rozporządzenia z dnia 1 marca 2019 r. (Dz.U.2019.465)
zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 26 marca 2019 r.
²¹ § 19 ust. 3 pkt 1 zmieniony przez § 1 pkt 5 rozporządzenia z dnia 1 marca 2019 r.
(Dz.U.2019.465) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 26 marca 2019 r.
²² § 19 ust. 3 pkt 2 zmieniony przez § 1 pkt 5 rozporządzenia z dnia 1 marca 2019 r.
(Dz.U.2019.465) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 26 marca 2019 r.
²³ § 20 pkt 1 zmieniony przez § 1 pkt 5 rozporządzenia z dnia 1 marca 2019 r.
(Dz.U.2019.465) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 26 marca 2019 r.
²⁴ § 20 pkt 2 zmieniony przez § 1 pkt 5 rozporządzenia z dnia 1 marca 2019 r.
(Dz.U.2019.465) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 26 marca 2019 r.
²⁵ § 21 ust. 3 zmieniony przez § 1 pkt 5 rozporządzenia z dnia 1 marca 2019 r.
(Dz.U.2019.465) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 26 marca 2019 r.
²⁶ § 22 pkt 1 zmieniony przez § 1 pkt 5 rozporządzenia z dnia 1 marca 2019 r.
(Dz.U.2019.465) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 26 marca 2019 r.
²⁷ § 22 pkt 2 zmieniony przez § 1 pkt 11 rozporządzenia z dnia 1 marca 2019 r.
(Dz.U.2019.465) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 26 marca 2019 r.
²⁸ § 23 ust. 2 zmieniony przez § 1 pkt 12 rozporządzenia z dnia 1 marca 2019 r.
(Dz.U.2019.465) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 26 marca 2019 r.
²⁹ § 24 pkt 1 zmieniony przez § 1 pkt 5 rozporządzenia z dnia 1 marca 2019 r.
(Dz.U.2019.465) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 26 marca 2019 r.
³⁰ § 24 pkt 2 zmieniony przez § 1 pkt 5 rozporządzenia z dnia 1 marca 2019 r.
(Dz.U.2019.465) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 26 marca 2019 r.
³¹ § 29 ust. 1a dodany przez § 1 pkt 13 rozporządzenia z dnia 1 marca 2019 r.
(Dz.U.2019.465) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 26 marca 2019 r.